

ADVIES ARCHEOLOGIE

Plan: Waterschap Limburg – Droogtemaatregelen automatisering stuwen
Opsteller: (Kragten-ArchAeO)
Aanvrager: Kragten)
Datum advies: 02-10-2025

Inleiding, geplande ingrepen

Het Waterschap Limburg is voornemens om werkzaamheden te verrichten op een aantal bestaande stuwlocaties in Noord- en Midden-Limburg, met als doel om de weerbaarheid van de "Natura 2000"-gebieden in Limburg te vergroten door beter en sneller de waterstanden in de beek- en waterlopen rond deze gebieden te kunnen sturen en bedienen.

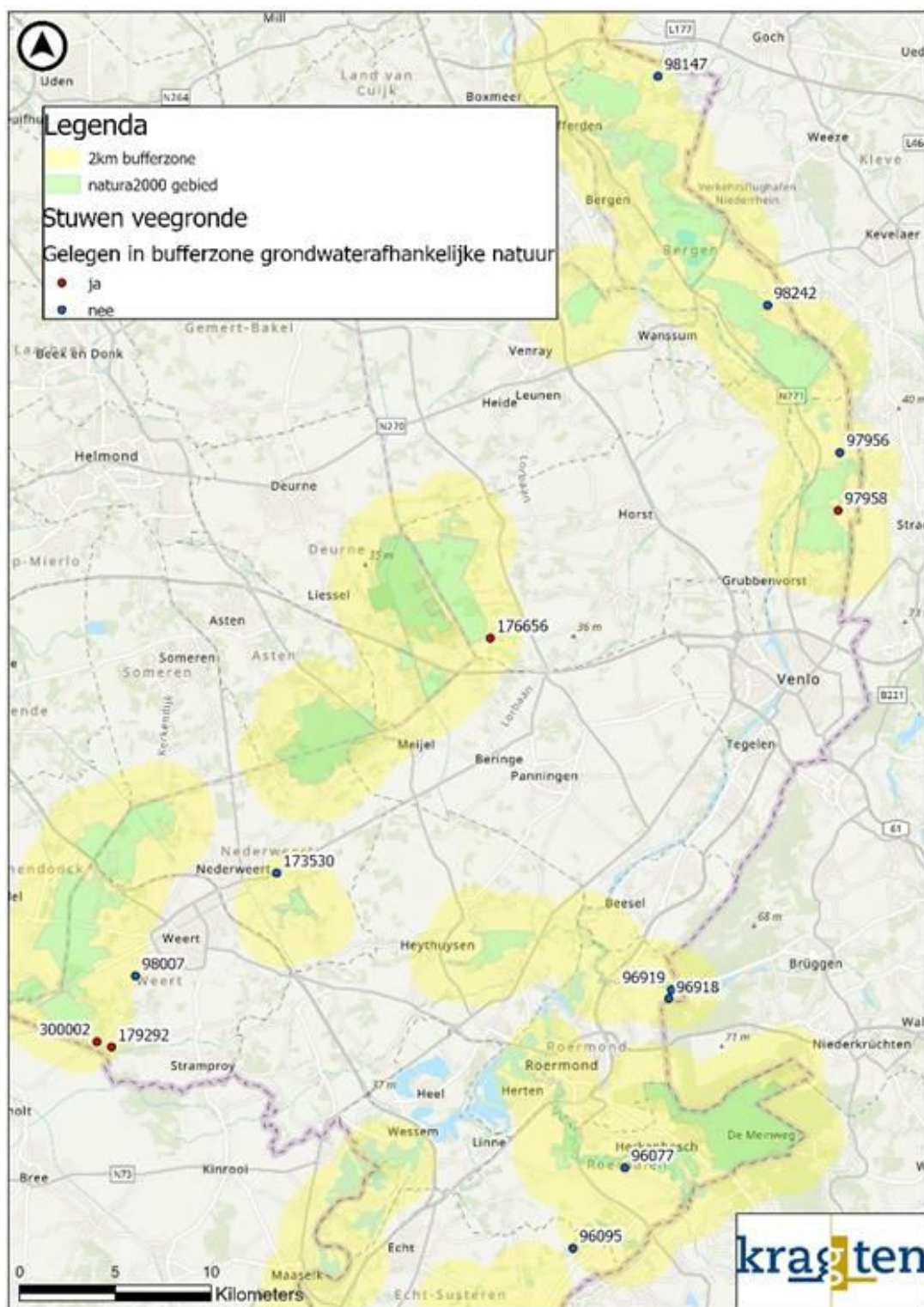
De voorgenomen werkzaamheden betreffen het automatiseren en/of vervangen van 13 bestaande handbediende stuwen. Deze werkzaamheden sluiten aan bij het reeds lopende programma waarbij eerder 71 stuwen zijn geautomatiseerd.

De locaties van de stuwen zelf worden niet gewijzigd. De exacte aard van de werkzaamheden verschilt per locatie:

- Op 1 locatie wordt de stuw geautomatiseerd middels het plaatsen van een motor/zonnepaneel.
- Op 8 locaties wordt de bestaande stuw(bak) vervangen door een stuwgoot (deze prefab betonnen stuwgoot wordt geplaatst op de beekbodem).
- Op 3 locaties wordt de stuw geautomatiseerd, de huidige damwand wordt gehandhaafd en de taludverdediging wordt (pleksgewijs) hersteld.
- Op 1 locatie worden meer uitgebreide werkzaamheden uitgevoerd t.b.v. de automatisering: Dit betreft een nieuwe stuwlocatie in een recent aangelegde nieuwe leggerwatergang (2022). Hier komt een houten damwandscherm met een RVS-klepstuw en wordt bodem/taludverdediging aangebracht.

De voorgenomen werkzaamheden hebben betrekking op de bestaande stuwlocaties in de gebieden:

- Swalmdal
- Mariapeel
- Maasduinen
- Meinweg en Roerdal
- Sarsven en De Banen
- Weerter- en Budelerbergen en Ringselven.

Figuur 1: Globaal overzicht stuwlocaties

ADVIES ARCHEOLOGIE

Situatie archeologie

Alle werkzaamheden zullen plaatsvinden op de locaties van de bestaande stuwen. Ter plaatse van de stuwen waar de meer ingrijpende werkzaamheden zijn gepland (o.a. het vervangen van het damwandscherm), zal worden gewerkt binnen de bestaande greppels (zie figuur 2). Hier heeft daarom al grondroering plaatsgevonden tot onder de archeologisch relevante bodemlagen. De omvang van de voorgenomen graafwerkzaamheden per locatie blijft ook beperkt, tot ca. 15 m² per stuw.

Figuur 2: Foto's van twee stuwlocaties waar werkzaamheden zijn gepland (links: omgeving Swalmdal (Roermond); rechts: omgeving Maasduinen (Lomm)

De werkzaamheden vinden plaats binnen acht gemeenten in Limburg. Op de archeologische beleidskaarten van de gemeenten is te zien dat bijna de helft van de stuwen zich bevinden binnen een gebied met een lage archeologische verwachting of vrijgegeven gebieden (6 locaties). Dit heeft met name te maken met de relatief lage, natte ligging van de landschappen, wat wil zeggen dat deze locaties niet aantrekkelijk zijn geweest voor bewoning en begraving. De overige locaties bevinden zich binnen een zone met een middelhoge tot hoge archeologische verwachting. Hier geldt beleidsmatig en in de bestemmingsplannen respectievelijk meestal een archeologische onderzoeksplicht bij bodemingrepen met een oppervlakte groter dan 2.500 en 250 m², die dieper reiken dan 40 cm beneden maaiveld. Binnen de gemeente Roermond geldt voor de betreffende locatie een oppervlakte-ondergrens van 100 m² volgens het bestemmingsplan, en in de gemeente Echt-Susteren en Venlo is de diepte-ondergrens 500 m² (zie bijlage 1). Ook hier zijn de bodemingrepen maximaal 15 m² per stuw.

ADVIES ARCHEOLOGIE

In het algemeen kan geconcludeerd worden dat nergens de ondergrenzen onderzoeksplicht zullen worden overschreden bij de graafwerkzaamheden, en dat de kans op het aantreffen archeologische sporen en/of vondsten laag is.

Advies archeologie

De omvang van de werkzaamheden is doorgaans minder dan 15 m² per stuw. De ondergrenzen onderzoeksplicht zullen bij geen van de locaties worden overschreden bij de graafwerkzaamheden, en de kans op het aantreffen archeologische sporen en/of vondsten is laag. Bovendien heeft bij elke stuw al eerder grondroering plaatsgevonden. De werkzaamheden zullen daarom geen verstorende effecten hebben op eventuele archeologische sporen en vondsten. Derhalve adviseert Kragten om geen archeologisch onderzoek te laten uitvoeren ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden.

Mochten tijdens grondwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dienen deze (op grond van de meldingsplicht ingevolge art. 5.10 Erfgoedwet 2016) direct gemeld te worden aan de gemeente waarbinnen de stuwlocatie is gelegen. Vervolgens zal bepaald worden of, en zo ja welke, aanvullende maatregelen getroffen dienen te worden.

Senior-adviseur archeologie

ADVIES ARCHEOLOGIE

Bijlage 1: Overzicht van de locaties stuwen, waar werkzaamheden zijn gepland, per gemeente, beleidscategorie archeologie, en ondergrenzen voor een archeologische onderzoeksplicht

Gemeente	Aantal stuwen	Beleidscategorie archeologie	Ondergrenzen arch. onderzoeksplicht
Echt-Susteren	1	Middelhoge archeologische verwachting voor droge landschappen	Opp. 500 m2, diepte 40 cm - mv
Roerdalen	1	Categorie 5: Kans op vindplaatsen gerelateerd aan natte context, rituele activiteiten. Lage kans op vindplaatsen	Opp. 10.000 m2, diepte 40 cm - mv
Roermond	1	Hoog	BP: Opp. 100 m2, diepte 40 cm - mv
	1	Laag	Geen onderzoeksplicht
Weert	2	Gebieden met een lage archeologische verwachting	Geen onderzoeksplicht
	1	Gebieden met een middelhoge archeologisch verwachting	Opp. 2500 m2, diepte 40 cm - mv
Nederweert	1	Gebieden met een hoge archeologische verwachting	Opp. 250 m2, diepte 40 cm - mv
Horst aan de Maas	1	Lage archeologische verwachting	Geen onderzoeksplicht
Venlo	2	Zone met een hoge of middelhoge archeologische verwachting	Opp. 500 m2, diepte 40 cm - mv
Bergen	2	Gebieden met een lage archeologische verwachting	Geen onderzoeksplicht